

משחקי חושים

מאת: גדי כפיר וימי אלעזר

הקדמה

לאדם חמישה חושים קלאסיים, ועוד חושים שונים שעליהם יש חילוקי דעות ולכן לא נדון בהם כאן. החושים העיקריים הם: ראייה, שמיעה, טעם, ריח ומשוש. לכל אחד מהם יש איבר אחד או אזורים בהם קימות התחושות. החושים הם מעין ענן דינמי אשר מקיף את האדם מסביבו. הם אלו אשר שומרים על התמצאותנו במרחב. ערנותו של האדם היא אמת המידה לחדות חושיו. משחקי החושיים משחזים את יכולותיו לשמור על ערנות, ובמשך החיים ההסתכלות מתפתחת להבחנה, השמע הופך להיות קשב, המישוש הגס עובר להיות עדין ומדויק, חיישני הטעם מתרגלים להפריד את מקורות התרכובת הבלולה ומצליחים לזהות טעמים שונים, הריח מנוטר ומגיע בעזרת האף, ממזין ויחיד אל המוח.

יש אשר מספר חושים מופעלים יחדיו כדי לקלוט אירוע מסוים, למשל כשזיקוק די נור מופעל אנו יכולים לראותו, להקשיב לקולות הנפץ, להריח את ריח אבק השריפה שבאוויר ולעיתים גם לחוש את התפזרות החומר ההודף המתפזר באוויר ונושר עלינו.

אין כמו משחקי החושים המתאימים לפיתוח החושים בצורה יזומה ומכוונת כדי ל"תרגל" אותם.

משחקי חושים

אנו מתכוונים להביא בפניכם משחקים שונים כדי לאפשר פעילות מגוונת עם בני נוער. המשחקים שנביא מבוססים על סדרת הספרים שהתפרסמה משנות הארבעים של המאה שעברה "1000 משחק ומשחק". כתב, ליקט, ארגן, והפיץ משה הורביץ ז"ל מקיבוץ חפצי בה, כמשחקי תנועות הנוער.

נפתח את הסדרה בכמה משחקי חושים.

1. משחק מכיר / לא מכיר?

משחק זה נועד להתבוננות מחודדת היוצרת זיכרון.

קבוצה של 8 עד 25 משתתפים. נערכת בחדר.

הציוד הדרוש: סדין, מסכות מדפי בריסטול או מטפחות.

אפשר לחלק את המשתתפים לשתי קבוצות שוות או לחלק לשתי קבוצות, האחת שבה שני משתתפים ובשנייה כל השאר.

בזמן קצוב קבוצה אחת מתבוננת בחברי הקבוצה השנייה בשימת לב, לכל סבב איבר אחר, כגון רגליהם, כפות ידיהם, אוזניהם, עיניהם, אפם, פיהם וכיו"ב.

בתום ההתבוננות פורשת הקבוצה המתבוננת מן החדר, או חבריה מפנים גבם אל הקבוצה השנייה. הקבוצה השנייה מסתרת מאחורי הסדין (החיץ) כאשר לדוגמא רק כפות הרגליים נראות. הקבוצה הראשונה מתבוננת בכפות הרגלים ומנסה לזהות את בעליהן.

...המשחק חוזר על עצמו על ידי חשיפת אברי גוף אחרים כגון: ידיים בלבד, או עיניים, אוזניים וכו' לשם כך משתמשים במסכה המגלה את האבר הרצוי ומסתירה איברים אחרים.

את הגוף יש להסתיר תמיד!

ניתן ניקוד על פי הזיהוי. למשל כל משתתף המתגלה מזכה בנקודה אחת את קבוצת המזהים. מדי פעם מחליפים בין הקבוצות.

השאלות המתעוררות לאחר המשחק הן: עד כמה אנו מכירים את זולתנו? האם הפתיעו אותנו הקישורים בין איבר מסוים לדמות האדם שהכרנו? מה ציפינו ומה זה אומר? מהי חווית המשחק בגילוי, שימת הלב לפרטים, סטראוטיפים, וכיו"ב.

2. משחק מששני!!

זיהוי על ידי מישוש.

ציוד: מטפחת לכיסוי העיניים.

8 עד 15 משתתפים.

חלוקה לקבוצות בדומה למשחק מספר 1.

משתתף אחד מכוסה עיניים.

כל אחד משאר המשתתפים ניגש אל ה"עיוור", ומושיט לו את ידו.

נקוד במשחק :

אם זיהה ה"עיוור" במישוש היד – 3 נקודות,

אם לא, מנסה ה"עיוור" לזהות גם על ידי מישוש האף – 2 נקודות,

אם לא, מנסה ה"עיוור" לזהות גם על ידי מישוש האוזן – 1 נקודה,

אחר כך על ידי מישוש השיער - 1/2 נקודה.

לאחר מכן משתתף אחר מכסה את עיניו , וכך כיסוי העיניים עובר בין המשתתפים. מנצח זה אשר צבר את מירב הנקודות.

3. משחק כיבוי מאורות

אומדן מרחקים באמצעות הזיכרון

עד 15 משתתפים.

ציוד: 2 נרות, כיסוי לעיניים.

המשתתפים נחלקים לשתי קבוצות.

מול שתי הקבוצות עומד שולחן במרחק של 6-10 מטרים.

בכל צד של השולחן דולק נר.

הראשון בכל קבוצה מכסה את עיניו והולך אל עבר הנר של קבוצתו ומנסה לכבותו על ידי נשיפה.

אסור להיעזר בידיים כדי לנגוע בשולחן או בנר. אם נגע – נפסל.

אסור לחברי קבוצתו לעזור לו בהוראות כלשהן.

אחרי כל זוג מתחרה, משנה המדריך את מיקום הנרות עבור הזוג הבא.

אפשר: במקום שני נרות – נר אחד העומד בין שתי הקבוצות.

נשמח לשמוע הערות והארות

ימי אלעזר

גדי כפיר

yamiarmoni@gmail.com

Gadi.kfir@gmail.com

0524857540

0524740898